

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополуночі.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. І. пл. Дембровського (Хорун-
 щина). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.
 Рекламний неопечатаний
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Виборча реформа а палата вельмож

(X) Перед кількома днями вказали ми на труднощі і перепони, які виборчій реформі робить палата вельмож, бажаючи ввести плуральну систему і тим звихнути головну підвалину рівності виборчого права. При сій нагоді згадали ми також, як сему намаганню дала палата вельмож вираз на зверх вибором комісії зложеної в переважній частині з противників реформи і яскравим обминенням при тім виборі гр. Білянда. Ми звернули тоді і на се бачність, що розповсюджено хибні висті, начеб Корона вже також полишила своє дотеперішнє становище в справі виборчої реформи а згоджувала ся на плуральну систему.

Отже торжественне відкриття делегації минулої неділі в Будапешті дало нагоду монархові супроти різних делегатів висловити поновно своєю найвищою волю. Членам палати вельмож вислови в монарх рішуче бажання, щоби виборча реформа була як найскорше переведена на основах правительственной пропозиції, а вони се дуже добре зрозуміли, що се є виразний докір за дотеперішнє поступованє палати вельмож.

Чи члени палати вельмож після тих рішучих слів, котрими монарх виразно вказав, що вони є членами лише з волі монарха, схотять і далше ставити опір виборчій реформі, можна бодай сумнівати

ся, бож Корона має спомогти новими іменованиями після потреби змінити склад сей палати. Однак правительство не добру робить прислугу самій справі, закриваючи ся тут головно Коронаю, коли оно само повинно здобути ся на стільки сили і рішучости, щоби раз на дневний порядок виведену справу довело до кінця. Се висунує наперед Корони виявляє мимохіть неміч правительства, яка проявила ся також в безнастанних обмежуваннях первісної правительственной пропозиції. На тих змінах, або т. зв. поправках найгірше виїшов руский нарід, покривджений напором польского кола, перед котрим одно міністерство за другим робило уступки в користь Поляків а на шкоду Русинів.

Правительство не повинно спускати з ока сей обставини, що Австрія не є одноцілою національною державою, а державою зложеною з різних національностей і що задачею правительства повинно бути удержанє рівноваги політичної, вирівнанє суперечностей національних і доведенє до можливого спільного життя і естования всіх народів поселених в державі.

А вжеж таке яскраве покривдженє, котре руский нарід поставило на останнім кінці і видало на ласку єго могутного сусіда, не може причинити ся до мирного життя і естования, а мусить збільшити національно-політичне заостренє, з чого користають лише крайні живла на шкоду обидвох народів, краю і держави. Правительству мало змогу удержати сю рівновагу, але улягло напорови переваги

часової і приневолило тим заступників руского народу усунути ся від дальшої участі в обрадах над виборчою реформою. Вправді всюди видно намаганє в денникарстві ослабити і змаловажити сей протест руских послів, однак остане він неперечним фактом, що виборчу реформу ухвалено без участі і проти волі цілого руского народу змайоризованого перевагою, а се остане отвертою раною, яку таки скорше чи пізнійше треба буде загоїти, наколи она не має дальше ятрити ся і нанести шкоду цілому організмові.

Нові пророки!

Чи здивувало би се наших читачів, колиб ми сказали тут на сім місці, що «ми Русини народ бідний», «у нас мало інтелігенції», «нам треба економічно і культурно двигнути ся» і т. и.? Сеж такі оклепані комунікати, — хотий ніхто не заперечує їх правдивости, — що кождий радше здивував би ся такому повторюваню. Але вже прямо сьмішним було би, колиб хто хотів собі приписати авторство таких загально признаних і самих про себе очевидних тез. Та мимо сего находимо такий наївно-комічний уступ у вступній статі послідного числа «Гайдамаків»:

«Гайдамаки» від початку свого заложення, поставили справу ясно, що для Австрії иншого ратунку нема, тільки автономія, але автономія не країв але

Франц Коковський.

Ластівка.

(Фрагмент із дневника).

(Кінець).

Хай чорт хопить кохання разом із поезією. Я намучив ся ціліський день, нім склеїв щось два чи три вірші. Но, дійсно, не завидую поетам, сли й вони стільки намучать ся при кожній вірші.

Але один таки вірш мені троха вдався. Я хотів троха заінтригувати і виписав такий розпучний вірш, що вона певно при нім розплаче ся надімною, бо так молоденьким гускам — о плач не трудно. — Ось сей вірш:

Десь на чужині я лежати буду
 в сірій могилі і не під хрестами,
 коли на сьвітї всі мене забудуть,
 як мене змучить туга до безтями.

На гріб мій цвітів ніхто не по-
 [жить
 ніхто пращання на гробі не скаже,
 як я на себе руку сам наложу,
 як моє тіло в домовині ляже.

Засне і більше не прийде до мене
 відьма кошава, що тугою зве ся
 давити в груди серденько студене,

бо воно в гробі більше не забє ся,
 коли в погідну, вечірню годину
 потягну курок, впаде стріл і згину.

В два дні по переданю їй моїх вір-
 шів я стрів ся із нею. Дивила ся на
 мене цікаво — якомсь дивно і довгий час
 мовчала.

А потім несмільливий кашель і ти-
 хоньке питанє:

— Адже се неправда, що ви писа-
 ли у сій вірші?

— Правда. Або що?

— Шкода...

— Чого? Мене?!...

Довга — довга мовчанка.

— Але ні, пане Остапе, скажіть,
 що се неправда.

— Правда.

— Ні...

— Бо?...

— Бо мені —

— Хиба ти любиш мене так, як я
 тебе?

Хвиля мовчанки, в очах відблеск
 вагання, а потім тихеньке:

— «Люблю»...

О сердечні, щирі дні раювання,
 О розкоше дівочих поцілуїв!

Солодоще неспраних ночий, про-
 ведених у тихім садку...

Де те все діялось? Де?

«Минуло ся, остали ся могили...»

А нераз і глупо страх робить ся

народів. Се висказано вже в нашій програмі (!) і в ряді статей, між якими знаменніша була «Кордюк Австрії».

Чи хто коли зміж Русинів заперечив тому, чи ж ще перед «Гайдамаками» не підносила сеї квестиї не тільки праса, але і послі в державній раді, а спеціально пос. Барвіньський. Однак редактор «Гайдамаків» править далше немов би він винайшов Колумбове яйце:

«До автономії поодиноких народностей можна було йти виключно через реформу виборчого права, тому, коли австрійське правительство устами бар. Гавча заповіло сю реформу, ми відразу (!) зазначили, що ся реформа є конечність державна і династична, т. є., що тої реформи конче потребують в першій лінії Австрія і династія (ади!). І се наше твердження товклисьмо (!) нашим провідникам на всі лади, вказуючи, що той винесе з реформи найбільшу користь, хто буде її спиняв, бо доперва тоді рішаючи чинники будуть Русинів питати ся, чого вони хотять, аби виборчої реформи не спиняти».

Ну, бачите, які то непонятні ті наші провідники! Редактор «Гайдамаків» товк їм і товк а вони ані руш зрозуміти далше. Але слухаймо, що далше каже гетьман Михайло:

„Всьо, що діяло ся через цілий час, вказувало, що ми маємо слухність (!), що ми добре оцінили ситуацію і що належить йти тою дорогою, яку ми вказували (!) а сею дорогою було: 1) в парламенті вести обструкцію і всіми можливими способами кидати колоди обрадам, та спиняти їх і 2) в краю розвинути борбу так завзяту, щоби ціла Австрія аж задрожала (!). Ми вказували на всі позначки, які стверджали наші виводи, а коли би кому ще вони були неясні (!), наведемо нині ще оден момент, який вже й сліпий (!) міг би намацати».

Тут розповідає авто перехід цісарського «сегле» в делегаціях, хотай в нїм не можна «домацати ся» абсолютно ніякої звязи з Русинами і рускою політикою. Та за те автор оповідає иншу гарну байочку про «Цезаря славного римського вождя»:

мені, коли згадаю все... Так якось глупо і соромно і — жаль.

Чи дійсно жаль? І чого?

Було се вже може в місяць по нашій першій любовній розмові. Ми сиділи в садку обійнявши одно одного, цілували себе — звичайно закохані. І хто знає, чи я тоді не був би присягнув її мою вірність на віки, колиб вона сама не була затрунула того предмету.

— Ах, таку маю гризоту — зачала...

— Щож такого, моя зіронько — питаю.

— Мамця хочуть мене конче віддати. Так вже мені голову клопочуть, що страх.

— За кого?

— Е, я маю багато стараючих ся. Торський, Малиняк, Іванишин.

— Аж тільки?

— А ти що на се?

— Щастя Боже!

— Я жадного з них не кохаю, але

«Коли в одній битві его армія почала ломити ся, а військо утікати, він, великий полководець, виривав спису з рук одному жовнірови і громовим голосом крикнув до утікаючих: «Римляне, втікайте до Риму і перекажіть сенатови, що лишилисьте Цезаря на полю битви!» По тих словах, сам як тур кинув ся до борби. Сей примір і ганьба, з якою пращав свою армію, так поділлала на его легіони, що вони кинули ся на ново до борби з такою силою і завзятем, що ворогів на голову побили. Однак такий огонь і завзяте можуть викресати навіть в найкритичнійшій хвилі тільки справдішні герої, великани духа, а не — солом'яні околоті».

А когоб се ще не переконало, що «Гайдамаки» мають слухність, то ось вам ще одна казочка:

«Наші провідники ще оправдують ся тим, що нарід був би потерпів дуже. Так чи вони не знають (!), що Росія, коли на ню напали Французи під Наполеоном, аби ратувати ся перед чужим ярмом, сама нищила себе? Палила свої села, міста і всьой добиток від границь в глїб аж по Москву і далше, щоби тільки знищити і не дати пристановища армії французькій. Народ потерпів хвилево, але ворога знищив і не дав ся йому взяти в ярмо! Але він мав вождів, котрі уміли своїм оком під небозвід глянути, а не таких плазунів, що свою власну тхирливість оправдують тим, що — нарід був би потерпів... Коли нарід сего не знає, то вони повинні були его научити, що в борбі за волю нема за великих жертв! Що воля ще дорожша і цінніша ніж найбільші жертви! Тількиж се неправда, щоби вони жалували нарід перед жертвами. Вони жалували себе! Так є, жалували себе, щоби не потребували відтак дурно час тратити (?) на оборону мужиків (?)».

Тим способом — уважає редактор «Гайдамаків» — що вже пересвідчив не тільки сліпого, але і глухого, бо ось який видає засуд на теперішних послів і політиків, які кермують Народним Комітетом, який одобрив становище заступників в державній раді: «Нині хотять

мущу бодай заручити ся, щоби мати раз спокій від мами.

— Коли так, то вибери вже Малиняка, він хлопець спосібний і найскорше з них прийде до хліба.

— Ет, ти незносний! відрізала мені напів з гнівом, напів шуткою і разом зірвалася стрілою з лавочки та помчалася скоро поміж грядочки до дому. Тільки її спіднички зашуміли, а мені видало ся, що се ластівка шибнула скорим летом, відлітаючи у вирей.

Я посидів мовчки на лавці через хвилю, а відтак пішов в иншу сторону і перескочивши паркан, навіть не оглянувшись на сей огородець, що ще не давно видавав ся мені обіцяним раєм.

За рік стрінув я знова її, йшла побіч свого мужа, що закохано глядів у її ластів'ячі очі.

Теляче 18/VIII. 1906.

наші політики ратувати ся в опинії народа і урядили минувшого четверга т. є. 22. с. м. сецесію, зложивши висше подану заяву. Тільки най вони не забувають, що ми їм говорили (!) від суспільности, ще в маю с. р.: «На сецесію ми годимо ся (!), але доперва тоді, коли вони ужиють всіх средств, щоби так несправедливу реформу повалити». — Тим часом вони і пальцем не кивнули, щоби її повалити, — тільки — як сказав пос. Василько — «страшили» або иншими словами, робили з себе солом'яних страхопудів в просі. Але як міністерство і лянцке Коло не дало ся піддурити солом'яним страхопудам, так думаємо, що і руский нарід визволить ся вже раз з під проводу солом'яних страхопудів. За три неділі має відбутися Народний Зїзд, так сподіємо ся, що нарід дасть тим страхопудам належну відправу, коли в нїм лишила ся бодай дрібка національної чести. Перший ратунок, се збути ся провідників, котрі до погрому довели, а відтак втікли, щоби не перешкаджати побідникови на побовищи. Перший ратунок мусить зачати ся від суду над виновниками».

На щастє не так довго мусить чекати гетьман Михайло задля виконання своєї погрози. Отсе пос. Романчук скликав на найближшу неділю, дня 2. грудня народне віче львівських Русинів, на яким буде також нагода скинути послів «в гиєнну забвенія» і тим способом підготувати місце для нових пророків. Та ми з своєї черги пригадаємо п редактору «Гайдамаків» на сумну парламентарну ролю калуського «пророка» др. Коса, якого також радикальний табор вибирав з цілим апаратом рожевих надій а осудження для других! Безпечійше то з поза гайдамацького плота воювати списом Цезаря і полками Наполеона, чим на непевнім парламентарнім терені йти з мотикою... на Австрію!...

М а й н и.

Цікаву статю про услівя, серед яких працюють наші американські услекопи, помістив ньюйорський «Робітник» в своїм 6. числі:

Найбогатші і найбільші поклади камінного угля на сьвітї безперечно знаходять ся в Пенсильвенії. Туди і йде найбільше число наших гельотів з галицької Руси, там шукають праці і заробітків наші люди, як що «здекутник» стягне їм послідню сірачину з хребта за податки, а жид викине зпід прадідівської стріхи.

Поклади вугля знаходять ся часами не глибоко під землею, а часами, щоби дібрати ся до них, треба копати від 75 до 100 стіп глибоко. Щоби дістати вугле, робить ся в землі два отвори (shafts). Один з них є на то, щоби через него видіставати на верх вугле, а другим іде воздух до майнів. Над тим другим отвором знаходиться величезне, крилате колесо (fan), що наші люди звуть «фана». Колесо се за помочию пари жене день і ніч воздух, який віє до майнів. Біда тоді майнерам, як що колесо перестало би робити, бо тоді робітникам під землею грозить смерть через удушєне.

Робітники доставши ся через отвір до покладів вугля, починають доперва тоді властиву майнерську роботу. Майнери, ті неустрашимі лицарі праці, узброєні в мотику (pick), залізний друк (drill) і стрільний порох, спускають ся при помочи машини в клітках (cage) на долину і починають роботу. Вертають в вуглю діри, сиплють порох істрі ляють. При мягкім вуглю пороху не уживає ся лиш «піки».

Розстріляне вугля ладують на вози (cars), котрі витягають ся машинами через отвір на верх. Вугле копають лиш там, куди ідуть під землею вуглеві жили. І то не так копає ся, якби кому подобало ся, лиш після плянів. Звичайно робить ся діру (gang), або як наші люди зовуть, «ганок» на 12 або 16 стіп широкую, а на 7 до 10 стіп високу. Діри такі тягнуть ся в майнах нераз на милі. З такої одної, головної діри тягнуть ся знова по боках, з одної і другої сторони також діри, котрі зовуть наші люди «чамбрами» (chambers). Діри такі, звідки вугля вибирають, неконечно ідуть просто і рівно, якби по землі, але нераз тягнуть ся навскосаки, або і просто до гори, так як і йде вуглева жила. По тих дірах, або як майнери зовуть «ганках» ідуть вози по залізних шинах, котрі майнери самі ставляють. До кожного місця, де майнер робить, провадять такі шини, по котрих віз приходить аж там, де ся робить. Наладовані вуглем вози відвозить ся потім мулами аж до головного отвору, де їх дальше машина витягає на верх. Мули остають ся все у майнах, де мають наумисно про себе збудовану стайню, або як наші люди зовуть «стебельню». До мулів держить компанія одного чоловіка, котрого зовуть «стебел-босом», і котрий більше нічого не робить, лиш кормить мули. Мулами поганяють молоді хлопці, від 15 до 18 літ, а котрих зовуть «драйверами».

(Конець буде)

Просимо відновити передплату.

Н О В І Н К И

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Платона; римо-кат. Еліїя. — В неділю: руско-кат. Авдія; римо-кат. Бібіяни д.

— **Вечерок львівського „Сокола“** заповіджений на годину пів до 6. в найближшу неділю, пересуває ся з причини народного віча о годину пізнійше, так що вечерок пічне ся вільмово о годині пів до 7. З тої причини товариські забави по концерті скінчать ся пізнійше як о 9. год.

— **Пригадуємо,** що в суботу 1. грудня тов.о техніків «Основа» устроює в авлі політехніки інавгураційний концерт. Початок о год. 7½; вступ вільний.

— **Відзначене Русина.** Цісар надав австрійському підданому, бейови І. Білінському, шефови надворної аптики єгипетского кедива, офіцерський хрест ордера Франц Йосифа.

— **В справі парцеляції.** На останній сесії сойм поручив краєвому виділові, аби обробив і предложив проєкт нового парцеляційного закона. Краєвий виділ розглядав — як доносить Gaz. pag. — то поручене, але не міг зібрати потрібного матеріялу головню з огляду на нові прояви парцеляції, тому не виступить з позитивним проєктом парцеляції.

— **Вісти з закорд. України.** Далеко від У-

країни в надбалтійській городі Дорпат (Юрв) закинула недоля гуртки молоді майже з кожної української губернії. Жадоба висшої освіти і примхи бюрократичного уряду заставляли сю молодь шукати освіти не в інституціях рідного краю, а за півтора тисячі верст від України в чужім городі. Тут на думку уряду вони мали бути разом із студентами великорусскими провідниками того «абрусенія», під гвітом якого однаково страждають як Українці, так і тубольці надбалтійского краю — Ести і Лотиші. Рік за роком простували з України до Дорпату в університет та ветеринарний інститут молоді люди — здебільшого семінаристи, яким до недавня тільки можна було вступити до університетів у Варшаві та Томську. Відорвані від рідної землі, серед иншого свідомого своєї національності народу, студенти впрямно відчували себе чужими серед чужомовного люду, упевнились в своїй иншій-українській вдачі — і се єдиною їх Земляцтва, як єдина можлива тоді нелегальна форма організації, — приймали національно-український колір. В них гуртувалось широкоступове студентство і тут ядовольняло свої політичні і національні потреби і почуття. Істнувала одна чисто національна організація студентів з різних українських губерній, так звана «Українська студентська Громада», але через своє нелегальне існування вона не могла мати багато членів і великого значіння, хоч ніколи являлась фактичним центром українських земляцтв, так чи инше впливаючи на них. Настали часи автономії, а трохи згоді російської конституції. Політична диференціяція студентства, разом з потребою широкоступової організації, допомогла тому, що земляцтва помалу завмерли. Студентство розбилося на партії і з автономією університетів дістали змогу широкої легальної організації. Але і національні почуття тягнули усіх широкоступових студентів-Українців до зєднання, яко членів одної нації. Зявилося легальне «Товариство студентів-Українців в Дорпаті», що виникло ще до часів «конституції» і тому носило офіційальне назвиско: «Музикально-драматический Клуб студентів-Малороссов». Як не партійна українська організація широкоступових елементів студентства, воно має змогу захопити великий загальний Українців в Дорпаті, яких числить ся там більш 200 чоловіка. Правда, поки що членів товариства не більш 60 осіб, але сему буди усякі причини: перерив академічного життя майже на рік, перехід старих студентів до инших університетів і брак грошей. Щоб спорудили свої засоби, Товариство постановило «Український вечір» що від був ся 18. падолиста. Як доносить дописувач «Ради», вечір з укр. промовами, декламаціями, хорами, удав ся світло і придбав для товариства значні фонди.

— **Зміни виборчих округів.** Парламентарна комісія польского кола ухвалила вчера жадати зміни в міських округах, Львова, Золочева і Бродів, а на Буковині в Чернівцях, де до західного округу має ся прилучити чотири польські громади. Коло забезпечує львівські округи перед соціалістами, золочівський і бродський перед сионістами, а в черновецькім бажає утворити місце для польского посла.

— **Річні вісти.** В Раві рускій буде дня 10. грудня о 12. год. в «Нар. Домі» народне віче. Віче відбуде ся в Золотниках, підгаєцького повіта, дня 8. грудня о 1. год.

Надзвич. заг. збори «Клубу Русинів» у Львові будуть 1. грудня о 4. год. в льокалі тов.а (Ринок 10). На дневнім порядку зміна статута і організ. справи.

— **Катастрофа.** Між ріжними вибуховими творами як динаміт, еккразит, меніліт і т. д. є і т. зв. робурит, який вироблюють з амоніакового салітрану. Вибухова сила робурита рівнає ся силі динаміту. Робурит є лише менше небезпечний, бо не запалює ся при ударі, як динаміт. Его уживають головню в копальнях вугля тому, що при розсаджуваню скал не запалює ся від него копальняний газ. В Австрії не виробляють ані не уживають робуриту. Найбільше фабрик сего вибухового

творива є в Німеччині. Позавчера вечером о 8. год. вибух огонь в фабриці робуриту коло Аннен в Вествалії. Огонь перекинув ся в одній хвили на магазини готового творила. Наслідки були страшні. Сейчас настав вибух. Магазин рознесло на кусні. По першім вибуху члени сторожи огневої Крупна наспішили на місце катастрофи, але що побоювано ся другого вибуху, мусіли завернути ся, щоби надармо не жертвувати ся. Один урядник поліційний відганяв товпу, що пхала ся і вказував на небезпечність. В тій хвили настав другий вибух і того урядника поранили тяжко спадаючі відпадки заліза. На ул. Штайнштрассе знищив вибух майже всі дома. В місцевости Аннен спадали численні кусні заліза, але не наробили великої шкоди. Тяжко ушкоджена лиш відливальня Кнаппманна. Також у фабриці Крупна, іменно у відливальні сталі дало ся почути сильне потрясенє. Першою роботою по вибуху було відшукати тіла погиблих, о скілько то можна було. Число жертв катастрофи має виносити: 29 осіб убитих, а 96 ранених. До лежачих на землі убитих і ранених не можна було приступити, бо кожної хвилі побоювано ся нового вибуху. З сусідних міст завізвано поміч лікарську.

— **Щіплене холери людям.** З Манілі на Филиппинських островах наспіла слідоуча депеша про в своїм роді оригінальну подію: З 20 янів в Білібід, котрим в цілі досвіді заціплено холеру, 10 умерло. Лікарі заявляють, що заразник холеричний був заражений бубоною чумою. Генерал-губернатор увільнив учених від всякої відвічальности за їх досвіді і заявив, що постарася, щоби родини і діти померших на позістали в нужді. Що то за вязів — чи політичні, котрих половили Американці за то, що они виступали в обороні незвисимости своєї вітчизни, чи може звичайні арештанти — телеграма не каже. Як би й не було, се хіба чисто по американськи, щепити здоровим людям холеру а з нею разом ще й чуму.

— **Податки в Спол. Державах півн. Америки** Одна з американських часописий пише під заголовком «Хто оплачує наші видатки?» слідоуче: Видатки на удержанє президента, віцепрезидента та цілий кабінет покриває консумція пива за один день. О півночі 1. січня курці цигарів і цигареток заплатили уже наперед на цілий рік пенсії начальних судіїв звязкових. Консументи тютюну до куреня і жутя покривають усі видатки на военну маринарку. Ті, що нюхають табак, оплачують кошти удержання публичних шпиталів і служби в шпиталях для маринарки. Податок від маргарина та штучного масла покриває кошти удержання касарень для війська. Оподаткованє карт до граня удержує академію военну в West Point. Усі висше наведені доходи державні покрили 52½ процент коштів війни еспаньско-американської.

— **Суд Саламоча.** В Valparaiso, в полудневій Америці, записвала одна служниця свого любимця о аліменти. Підчас судового дохождєня показало ся однак, що він заробляє дуже лихо — а она, коли була ще служницею, заробляла по 10 дол., а тепер яко мамка заробляє 30 дол. місячно. І тому судия видав слідоучий засуд: «Позаяк обжаловуюча є в далеко лучших відносінах материяльних від обжалованого, тому не може від него жадати місячної запомоги. Протівно, позаяк тільки обжалований причинив ся до поправи материяльного биту обжаловуючої, тому є і річю зовсім природною, щоби він брав у сім уділ. Тому суд поки що засуджує послідну на плаченє обжалованому по 10 дол. місячно.

— **В нестямі...**

В коханню спянілім,
В коханню без тямі
Є світ весь нам гарний,
Є небо над нами.

В коханню — світ, в блеску,
Веселок — опалі —
Без блеску кохання
Лиш туга, лиш жалі...

Ще раз лік найдемо
На живій всі рани
Там — в тихій могилі,
В обіймах пірвани...

Уляна Кравченко.

— Остатний репертуар рус. театру в Станиславові.

Субота 1. грудня: «Користна посада», комедія в 5 діях Островського.

Неділя 2. грудня: «Ой не ходи Грицю», народна драма зі співами і танцями в 5 діях Старицького. Виступ п. І. Григоровича, б. артиста-тенора театрів заграничних.

Второк 4. грудня послідує представлення: «На сіножати», народна картина в 1 дії Яновської, закінчить «Катерина», народна опера в 3 діях Аркаса. Виступ п. А. Гаска.

— Репертуар міського театру у Львові.

В п'ятницю: «Болеслав Сьмільний», Виспянського.

В суботу попол.: «Дяди» Міцкевича; ввечері: «Лялька».

Други Соколи і Сокили! Памятайте, що львівський „Сокіл“ збирає жертви на будову свого дому.

Телеграми

з дня 30. падолиста 1906.

Відень. Вибори до моравського сойму з міських громад дали ось який вислід: В німецьких округах вибрано 13 нім. поступовців, 3 нім. людовців, 1 всенімця і 1 дикого. В чеських містах вибрано: 12 молодочехів, 4 старочехів і 2 поступовців. В інших округах будуть тісніші вибори.

Париж. По послідній нараді єпископів один з прелатів мав сказати інтерв'юючому дивникареви, що одна третина єпископів є готова піти за радою адвоката Феррі і відірвати богослуження без зголошення у властий. Прочі єпископи хочуть піддати ся жаданню міністра віроісповідань. Бр'явда і по думці закону з 1881. р. зголошувати богослуження у властий, з тою засторогою, що одно зголошення вистане на цілий рік.

Відень. Коресп. бюро заперечує вісти про значні перенесення війська в полудневі сторони монархії. Вв'галі не перенесе ся ніякого війська в ті сторони.

Богдан Лепкий.

З дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше).

Почуття встиду,¹⁾ перед котрим бідна жінка радаб у землю сховати ся, жаль за дитиною, котрої не буде виховувати а навіть не знати ме, як її чужі люди назвуть²⁾ а в кінці просьба, щоб тая дитина не лаяла матери за її вчинок³⁾ — отсе три моменти монологу Шевченкової покритки. Ані сліду сентиментального патосу та псевдоклясичної афектації. Поет розуміє душу селянки і вміє в словах туо душу перед нами розкрити. Чисто народний зміст в чисто народній формі.

І з боку артистичного Прольог до „Наймички“ стоїть без порівняння висше над Романсом Пушкіна.

1) Ой, тумане, тумане —
Мій латаний талане!
Чому мене не сховаєш
От тут серед лану?

2) Дитя моє, мій синочку,
Нехрещений сину!
Не я тебе хрестити му
На ляху годину, —
Чужі люди хрестити муть,
Я не буду знати,
Як і зовуть...

3) Не лай мене! Молити мусь,
І з самого неба
Долю виплачу сльозами
І шлю до тебе!

Досить порівнати першу строфу романса з початковими сімома рядками прольогу, щоб побачити, о скільки швидше та віжнійше поставив Шевченко постать нещасливої матери покритки від „деви з тайним плодом любви“. Замість нарікати на „закон несправедливий, ужасний“, молода молодича іде полем ридючи і тихесенко крізь сльози співає:

„Тихий, тихий Дунай!
Моїх діток забавляй!
Ти, жовтенький пісок!
Нагодуй моїх діток!“

Чим раз дальше від нас відходить, чим раз глибше криється в пораннім тумані і чим раз тихше звенить її пісня:

„І скупай, і сповий,
І собою укрый!“

Народна пісня лишає ту безперечно далеко могутнійше вражіння й далеко гарнійший настрій від байронівської медитації.

Деж тая подібність? Хіба сам сюжет, сам факт, що ту і там представлена мати-покритка, котра хоче позбутися незаконної дитини? Алеж за таким фактом не потрібував Шевченко йти з позичкою до Пушкіна, бо мав їх повно до вкола себе, в життю і в літературі. Хто хотів трохи знає народний побут, для того закид Шейковского¹⁾ не мати ніякої ваги.

А коли навіть прийняти подібність, вказану Петровим, то й тоді можна говорити тільки про вступ до „Наймички“, а не про саму поему. Пушкінський романс кінчить на підкиненню дитини а Шевченкова поема що йно в тої хвилі починає ся.²⁾

Єї зміст, се експікація жінки, що прогрішила ся перед Богом, людьми і перед собою і єї саможертва для добра дитини. Пушкін змалював образець одної хвилі. Шевченко представив глибокообдуману а артистично-переведену драму цілого життя.³⁾

(Дальше буде).

¹⁾ К. Шейковский в передмові до „Опита Южнорусскаго словаря“ називає „Наймичку“ екзотичним плодом, що виріс без народного ґрунту, бо серед українського народу нема жінок, котрі підкидали би свої діти.

Безпідставність та дивовижність такого погляду виказав Франко в своїм викладі про „Наймичку“ (Записки Наукового Тов. ім. Шевч. Том VI. 1895. кн. 2. сторона 18.).

²⁾ Самого моменту підкинення Шевченко не змалював, оминаючи по словам д-ра Франка „рідкого конфлікту і боротьби душевної“. (Виклад габілітаційний, сторона 19.).

³⁾ Запримітити треба, що також і подробиці в описанню хвилі і місця ту і там зовсім другі. Приміром:

у Пушкіна:
Подъ вечеръ, осенью ненастной.
у Шевченка:
У неділю в-ранці рано
у Пушкіна:
Въ пустынныхъ дѣва пла мѣстахъ
у Шевченка:
У тумані на могилі.
у Пушкіна маємо:
Осенью ненастной
у Шевченка:
й новенькою
Свитиною вкрита;
Бо то мати сповивала —
І літом укрила
Останньою свитиною!
у Пушкіна:
Но вдруг за рожей освѣтила,
Вблизи ей, хижину луна:
у Шевченка:
Придбали хутір, став і млин... іт.д.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація і каварія — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 29. падолиста: о. Александер Довба з Боднарки, др. Ник Яцев з женою з Магєрова, о. Йосиф Охримович з Велдїжа, о. Омелян Билиньский з Русятч, Кароль д'Ендель з Кракова, о. Василь Скобельский з Прус, о. Йосиф Долошицкий з Добрусьна, о. Омелян Калинич з Головецького, о. Йосиф Дуцько з Белзця, о. Ант. Лавревский з Болеховець, о. Нижанковский з Рівни, о. Шасний Растваецкий з Сільця.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40 5-45, 9-05*
„ Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40 9-30*
„ Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
„ Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
„ Рави рускої	7-50, 4-50
„ Станиславова	8-05
„ Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
„ Яворова	8-18, 4-37
„ Коломиї	10-05
„ Ряшева	10-35

На Підзамче.

„ Підволочиск 7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 1-*, 2-45, 6-35*, 8-25 10-05*
„ Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
„ Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*
„ Яворова	6-55, 6-*
„ Лавочного	7-30, 2-30 6-25*
„ Самбора	8-55, 4-15, 10-51
„ Станиславова	9-10*
„ Белзця	10-45
„ Ряшева	4-05
„ Коломиї	3-30
„ Рави рускої	7-25*, 11-35*
„ Стрия	11-10*

З Підзамча:

„ Підволочиск 6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками товстими; поїзди нічні в назначені зьвіздкою. Пору нічна числиться ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди іт.д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавмана ч. 9.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 15. до 30. падолиста 1906.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Твори Л. Лопатинського:

До Бразилії! др. 4 д. (вечерпане).
Свєкруха ком. 3 д. (вечерпане).
Беата і Гальшка др. 5 д. 1 К.
Конкурс на мужа ком. 5 д. 90 с.
Четверта заповідь др. 5 д. 1 К.
Парація ком. 3 д. 2 К.
Перший Горальник. др. 3 д.
Яблочник ком. 1 д. 40 с.
Ілько Пашак. (Четверта заповідь) др. 5 д.

1 К. Сольо-терно оповіданє 30 сот.

Переклади:

Уриель Акоста Гукцова траг. 5 д. 2 К.
Laboremus Бернсона др. 3 д. 1 К.

Дістати можна у Львові, в книгарні Тов-а ім. Шевченка (ул. Театральна 1.) і в Ставропільській (ул. Руска 3.).

Житку можна набувати в „Сокільській Базарі“ у Львові і у всіх торгівлях вкраю.